MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS
Uniwersytet Wrocławski
TARTU ÜLIKOOL UNIVERSITAS TARTUENSIS 1632

BY-NC-ND

ISSN 2029-2775 (online)
SOCIALINIS DARBAS
SOCIAL WORK
2018, 16(1), p. 77–91.

STUDENTŲ PASIEKIMŲ VERTINIMO LŪKESČIAI: SOCIALINIO DARBO STUDENTŲ POŽIŪRIS

Doc. dr. Gintautė Žibėnienė
Mykolo Romerio universitetas
Edukologijos ir socialinio darbo institutas
Ateities g. 20, LT-08303 Vilnius, Lietuva
Telefonas: (8 5) 271 4710
Elektroninis paštas: zibeniene@mruni.eu

Pateikta 2018 m. kovo 18 d.
Parengta spausdinti 2018 m. gegužės 2 d.

DOI:10.13165/SD-18-16-1-06

Anotacija

Pristatomas kokybinis tyrimas, parengtas remiantis socialinio konstruktyvizmo metodologinėmis nuostatomis ir socialinio konstruktyvizmo teorinėmis prielaidomis. Straipsnio tikslas - pristatyti pirmo kurso socialinio darbo studentų lūkesčius asmens pasiekimų vertinimo aspektu. Tyrimo duomenų rinkimo ir analizės metodai: dokumentų analizės ir mokslinės literatūros analizė, atviri klausimai, turinio (content) analizė. Tyrimas atliktas 2013-2015 m. gegužės mėn. Tyrime dalyvavo 23 socialinio darbo nuolatinių studijų studentai. Išaiškėjo šie, socialinio darbo studentams, aktualūs studentų pasiekimų vertinimo lūkesčiai, kuriuos galima sieti su esminiais ir metodologinėje literatūroje minimais asmens pasiekimų vertinimo bruožais: motyvuojantis vertinimas, formuojamasis ugdomasis vertinimas, skatinantis saviugdą, įsivertinimo integravimas, kriterinis vertinimas. Pirmo kurso studentai suteikia prioritetą skirtingiems vertinimo metodams, tačiau galima išskirti keletą, kuriuos labiausiai norėtų rinktis (testas, pokalbis, debatai, atviri klausimai, literatūros apžvalga, referatas, projektas, problemų sprendimas). Tačiau nepakankamai suvokia vertinimo metodo prasmę ir paskirtį. Jie linkę priskirti subjektyvias prasmes: tiesiog patinka, asmeniškai tinka, nesukelia streso, motyvuoja ar sudaro palankias galimybes išreikšti savo nuomonę, parodyti įdėtas pastangas ir sustiprinti ryšį su dėstytoju. Pirmo kurso socialinio darbo studentai (bakalaurai) nepakankamai suvokia vertinimo metodo prasmę ir paskirtį, linkę priskirti subjektyvias prasmes: tiesiog patinka, asmeniškai tinka, nesukelia streso, motyvuoja ar sudaro palankias galimybes išreikšti savo nuomonę, paro-

© Mykolo Romerio universitetas, 2018
© Mykolas Romeris University, 2018

dyti įdėtas pastangas ir sustiprinti ryšį su dėstytoju. Galima manyti, kad tyrime dalyvavusius asmenys asmenis dar veikia mokyklinė patirtis, net skirtingos paskirties vertinimo metodus įvardina tik kaip skirtus žinioms ir suvokimui įvertinti. Išsakytas studentų poreikis, kartu su dėstytoju projektuoti studentų pasiekimų vertinimą, rinktis vertinimo metodus, motyvuojančio vertinimo idėjos, - suponuoja į aiškų kaitos lūkestį - vertinimą mokymuisi.

Reikšminiai žodžiai: *studentų pasiekimų vertinimas, vertinimo metodai, pirmo kurso socialinio darbo studentas bakalauro studijose/studentas.*

Įvadas

Asmens (mokinio, studento) pasiekimų vertinimo klausimai aktualūs daug dešimtmečių, dėl dviejų pozicijų susidūrimo - vertintojo ir vertinamojo. Sistemingai leidžiamame, aukštosioms mokykloms svarbiame europiniame leidinyje «Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area» (2015), kiekvieną kartą skiriamas dėmesys studentų pasiekimų vertinimo aktualijomis, primenama į studentą orientuotų studijų prasmė. Studentų pasiekimų vertinimas - vienas studijų kokybės požymių. Studijų kokybę reglamentuojančiuose dokumentuose numatyti kriterijai studento pasiekimų vertinimui ir nurodomas aiškus siekis «studentų pasiekimų vertinimo sistema yra aiški, vieša ir tinkama studijų rezultatams įvertinti" (Dėl vykdomų studijų programų vertinimo metodikos, 2010; Dėl ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodikos, 2016). Mokslininkai, dėstytojai praktikai taip pat tyrinėja asmens pasiekimų vertinimo tematiką ieškodami geriausių metodikų, praktikų. Remiantis nacionalinių dokumentų, reglamentuojančių studijų kokybę turiniu, aptarta ir analizuota (Savickienė, 2011; Žibėnienė, 2014) kokia metodologija remiantis vykdomas studentų pasiekimų vertinimas (studijų programos rezultatų sąsaja su vertinimo metodais, paremta kriterijais ir kt.). Studentų pasiekimų vertinimas ne tik objektyvus, argumentuotas, metodiškas, bet ir grindžiamas humanistinėmis idėjomis, siekiant ugdyti laisvą ir savarankišką asmenį, gebantį atsakingai dirbti, gyventi kuriant tautos kultūrą ir modernią demokratinę visuomenę. Tačiau studentų pasiekimų vertinime dalyvauja dėstytojas ir studentas - aktyvus studijų kokybės užtikrinimo proceso dalyvis, kurio nuomonę aktualu tirti įvairiais studijų aspektais (remiantis studijų kokybės užtikrinimo konceptualiomis nuostatomis, į studentą orientuotų studijų koncepcija). Analizuojant literatūros šaltinius matyti, kad studentų pasiekimų vertinimas yra tyrinėjamas, tačiau kitais aspektais. I. Bartusevičienė (2010) moksliškai pagrindė studentų pasiekimų periodinį vertinimą kaip studijų rezultatyvumo veiksnį, remiantis socialinės pedagogikos pagrindinių dieninių studijų atveju; O. Navickienė, A, Krylovas (2012) tyrė studentų žinių vertinimo kokybės kriterijų modeliavimą; A. Petrauskienė, o Merfeldaitė (2012) aptarė socialinio darbo studentų praktikos (patirties ir pasiekimų) vertinimą ir supervizijos metodą. Aptarta ir analizuota, kokie vertinimo metodai tikslingi antrosios pakopos studijose (Kerevičienė, Satkauskienė, 2011). I. Savickienė (2011) pristatė studijavimo pasiekimų įvertinimo projektavimą. M. R. Tamannaeifar, Z. Gandomi (2011) tyrinėjo ryšį tarp studentų motyvacijos ir akademinių pasiekimų. A. Gemechu, K. Muhammed, B. Maeregu, B. (2017) aptarė sistemingo pasiekimų vertinimo

prasmingumą. Nepavyko aptikti tyrimų, kuriuose būtų tikslingai analizuojamas Lietuvos studentų požiūris į studento pasiekimų vertinimą, nors užsienio šalyse, ypač diskusijų mokymosi vertinimui ar vertinimo mokymuisi kontekste, pastebimas susidomėjimas studentų nuomone, šiuo aspektu. Aiškinamasi koks studentų požiūris į formuojamojo/ugdomojo vertinimo metodus ir testavimą (Abbas, Ahmadreza, Masoud, 2017). Tiriama studentų nuomonė, kai į studentų pasiekimų vertinimo praktiką integruojama daugiau formuojamojo/ugdomojo vertinimo (Daniel, Oidui, Alexandra, 2017). Atlikta literatūros šaltinių analizė atkleidžia, kad Lietuvoje studentų lūkesčiai, jų studijų pasiekimų vertinimo aspektu, mažai tyrinėti. Keliama *problema* - nepakankamai aišku kokio studentų pasiekimų vertinimo norėtų studentai, kokie jų lūkesčiai ir kokie vertinimo metodai būtų aktualūs ir kodėl. Todėl aktualūs tampa tyrimo klausimai: koks idealaus (studentų požiūriu), studento pasiekimų vertinimo procesas, atskleidžiant jam būdingus bruožus; kokie vertinimo metodai galėtų būti taikomi dažniausiai ir kodėl. *Straipsnio tikslas* - pristatyti pirmo kurso socialinio darbo studentų lūkesčius asmens pasiekimų vertinimo aspektu. *Objektas* - pirmo kurso socialinio darbo studentų asmens pasiekimų vertinimo lūkesčiai.

1. Tyrimo metodai

Pristatomas kokybinis tyrimas, parengtas remiantis socialinio konstruktyvizmo metodologinėmis nuostatomis (asmenims jų personalinis supratimas nėra jiems perduotų žinių ar gebėjimų veidrodinis atspindys, o jų yra asmeninė refleksija (Kukla, 2000) ir socialinio konstruktyvizmo teorinėmis prielaidomis (Creswell, 2009; Pollard, 2006).

Tyrimo duomenų rinkimo ir analizės metodai: dokumentų analizės ir mokslinės literatūros analizė, atviri klausimai, turinio (*content*) analizė. Taikyta latentinė duomenų analizė, kai teksto turinys yra sutelkiamas į prasmes, kurias įgyja pagrindinės sąvokos (Žydžiūnaitė, Sabaliauskas, 2017). Tyrimas atliktas 2013-2015 m. gegužės mėn. Tyrime dalyvavo 23 socialinio darbo nuolatinių studijų studentai, baigiantys pirmuosius studijų metus. Tyrimo imtis - atsitiktinė tikslinė atranka, formuojama, kai atvejų daugiau nei tyrėjas pajėgus išnagrinėti (Žydžiūnaitė, Sabaliauskas, 2017). Pasirinkti būtent pirmo kurso studentai bakalaurai, kurie dar nėra įpratę ir prisitaikę prie aukštosios mokyklos studentų pasiekimų vertinimo tvarkos, bet jau ją išbandę. Socialinio darbo studentai pasirinkti, nes nėra rengiami profesionaliam pedagoginiam darbui, tačiau jau studijų pradžioje studijuoja edukologinės srities temas, įgyja pradinių žinių (pirmasis, antrasis lygmuo pagal B. Bloomo taksonomiją) apie asmens pasiekimų vertinimą. Tyrimas organizuotas, duomenų analizė ir pateikimas atlikti vadovaujantis kokybinių tyrimų etikos principais: pagarbos asmens privatumui, konfidencialumo ir anonimiškumo, geranoriškumo bei teisingumo (Miller, Birch, Mauthner, Jessop, 2012; Žydžiūnaitė, Sabaliauskas, 2017).

2. Tyrimo rezultatai: studentų lūkesčiai jų studijų pasiekimų vertinimo aspektu

Tyrime dalyvavusių pirmo kurso socialinio darbo studentų buvo prašoma įvardinti kokio norėtų idealaus (jų požiūriu), studentų pasiekimų vertinimo proceso, kokiais

bruožais/ypatumais šis procesas turėtų pasižymėti ir kodėl, kokie vertinimo metodai galėtų būti taikomi dažniausiai ir kodėl. Dalis pirmo kurso studentų galėjo aiškiai įvardinti ir paaiškinti kodėl norėtų rinktis konkrečius vertinimo metodus, o kiti tai siejo su jų įvardijamu studento pasiekimų vertinimo tikslu. Analizuojant duomenis išryškėjo studentų pasiekimų vertinimo lūkesčius atskleidžiančios kategorijos - 1) studentų norimo pasiekimų vertinimo proceso bruožai; 2) aiškiai įvardinti vertinimo metodai, kurie galėtų būti taikomi dažnai; 3) vertinimo metodų sąsaja su vertinimo tikslu (žr. 1 lentelę)

1 lentelė. *Pirmo kurso studentų pasiekimų vertinimo vizija*
Table 1. *First-year student's vision about student achievement assessment*

Kategorija	**Subkategorija**
Studentų norimo pasiekimų vertinimo proceso bruožai	*Motyvuojantis vertinimas*
	Formuojamasis/ugdomasis vertinimas, skatinantis saviugdą
	Įsivertinimo integravimas
	Sąsaja su turėta patirtimi mokykloje
	Atsižvelgimas į individualius ypatumus, situacijas
	Atsižvelgimas į pastangas
	Paremtas bendru susitarimu
	Kriterinis vertinimas
	Atitinkantis studento poreikius
Aiškiai įvardinti vertinimo metodai, kurie galėtų būti taikomi dažnai	*Testas*
	Pokalbis
	Debatai
	Atviri klausimai.
	Literatūros apžvalga, referatas
	Projektas
	Problemų sprendimas
Vertinimo metodų sąsaja su vertinimo tikslu	*Vertinimo metodai, kurie padeda demonstruoti žinias ir supratimą*
	Vertinimo metodai, kurie parodo pastangas ir sudaro galimybes atskleisti požiūrį
	Vertinimo metodai, kurie asmeniškai patinka ir nesukelia streso

2.1. Studentų norimo pasiekimų vertinimo proceso bruožai

Motyvuojantis vertinimas. Šio laikmečio aktualija - ar mokymasis vertinimui ar vertinimas mokymuisi, atsispindi ir studentų tyrime. Atkleidžiamas studentų noras būti motyvuojamais jų pasiekimų vertinimo metu: *<...> būti motyvuojami <...> (S19)*[1]*; <...>*

1 Tyrimo dalyvių kalba pateikiama autentiška, netaisyta.

motyvuojant žmogų yra didesnė galimybė, kad pateiktą informaciją ir praktinius įgūdžius jis geriau įsisavins ir parodys <...> (S20); <...> motyvuoti sąmoningai mokytis visą gyvenimą <...> (S4). Studentų manymu, motyvuojantis vertinimas sudaro palankias sąlygas saviugdai *<...> motyvacija ugdo nusiteikimą siekti savo tikslo <...> (S9); <...>... motyvuojantis vertinimo tipas padeda realiai įvertinus klaidas siekti tobulėjimo, skatina progresuoti <...> (S2).* Motyvuojantis vertinimas, netgi, siejamas su paskata lankyti paskaitas *<...> motyvuojantis, kad studentai jaustų norą-pareigą mokytis, lankytų paskaitas <...> (S10),* siejamas su mokymosi motyvacija *<...> geri pasiekimai turėtu būti vertinami gerai, kartais net geresniu vertinimu, kad taip būtų motyvuojama labiau stengtis <...> (S12).*

Formuojamasis/ugdomasis vertinimas, skatinantis saviugdą. Pirmakursiai daug dėmesio skyrė bendrajame ugdyme taikomam formuojamajam/ugdomajam vertinimui, įvardindami jam būdingus bruožus: *<...> padėti asmeniui suprasti kokie yra trūkumai ir kartu pasiekimai, kaip save tobulinti toliau <...> (S16),* **įvardinama grįžtamojo ryšio aktualija:** *<...> naudodamasis vertinimo išvadomis, besimokantysis galėtų spręsti apie savo pažangą <...> (S5).* Studentai savo pasiekimų vertinimą suvokia kaip studijų proceso dalį, kuri padeda ugdytis savivertę *<...> ir ugdyti savimi pasitikinčią, atsakingą, kompetentingą asmenybę <...> (S4)* ar kaip paskatą saviugdai: *<...> skatinant saviugdą ir kūrybinį darbą <...>* (*S9).* Studentai norėtų, kad jų pasiekimų vertinimo metu būtų abipusis bendradarbiavimas ir kokybiškas grįžtamasis ryšys: *<...> vykti bendradarbiavimas tarp studento ir dėstytojo, esant geram ryšiui viską galima lengvai įgyvendinti ... Labai svarbu, kad aukštojoje mokykloje dirbantys specialistai turėtų ekspertinių savybių. Tai leistų studentams greičiau susivokti tam tikrose situacijose (padėtų išmokti tikslingiau mokytis) tuo pačiu turėtų šalia žmogų į kurį galėtų lygiuotis žinių atžvilgiu <...> (S6); <...> butų sudarytos galimybės studentui ir dėstytojams geranoriškai bendradarbiauti <...> (S5).*

Įsivertinimo ***integravimas.*** Studentai aiškiai išreiškia norą, kad jų asmeninis pasiekimų įsivertinimas būtų derinamas su dėstytojo vertinimu: *<...> galėtų būti įsivertinimo metodas, vedant individualų pasiekimų aplanką, kartu derinant su dėstytojų vertinimais <...> (S2); <...> turėtų būti taikomas įsivertinimo metodas, o į tai atsižvelgus būtų vertinama ir dėstytojo <...> (S22).* Pastebimas, tik nepagrindžiamas, įsivertinimo aktualumas: *<...> turėtų mokėti patys įsivertinti save, mokėti kritiškai įvertinti ne tik save, bet ir savo draugą <...> (S19).* Išsakomas noras į vertinimo procesą integruoti įsivertinimą arba studijų draugų vertinimą (*<...> leisti įsivertinti patiems, ar leisti įvertinti mūsų kolegoms <...> (S23)).*

Sąsaja su turėta patirtimi mokykloje. Studentai savo pasiekimų vertinimo lūkesčius aukštojoje mokykloje sieja su bendrojo ugdymo mokyklos patirtimi. Yra akcentuojamas formuojamojo/ugdomojo vertinimo bruožas - teikiamas atsakas, padedantis mokiniui gerinti mokymą(si), nukreipiantis, ką dar reikia išmokti: *<...> panašiai kaip ir mokykloje, tik tai plačiau aptariant ir išanalizuojant trūkumus bei gerai atliktas užduotis <...> (S3).* Teigiamas aspektas, kad suvokiamas studijų proceso pokytis (atsižvelgiant į mokymo(si) procesą bendrojo ugdymo mokykloje), nes minima prisiimta asmeninė atsakomybė: *<...> panašiai kaip mokykloje, tik čia daugiau pastangų turėtų dėti patys studentai, save analizuoti, klausytis kritikos <...> (S18).*

Atsižvelgimas į individualius ypatumus, situacijas. Studentai išsako poreikį individualizuoti studentų pasiekimų vertinimą, tačiau neįvardina kodėl ir kaip: <...> *atsižvelgti į studentų galimybes* <...> *(S23);* <...> *reikėtų atsižvelgti į kiekvieno poreikius, tikslus* <...> *(S21).* Daro prielaidą, kad individualizavus vertinimą pagerės motyvacija studijuoti <...> *reikėtų atsižvelgti į kiekvieno žmogaus poreikius ...atsiranda motyvacija mokytis* <...> *(S1).* Pastebimas noras, kad būtų atsižvelgta į asmeninę, su studijomis nesusijusią veiklą ir tikisi lengvatų <...> *atsižvelgiama ne tik į tai ką jis parodo per paskaitas ar seminarus, bet ir į tai kokia yra jo veikla už universiteto ribų ... žmonėms kurie daug sportuoja arba turi visuomeninės veiklos turėtų būti šiek tiek didesnės galimybės pasitaisyti gautą pažymį* <...> *(S17).*

Atsižvelgimas į pastangas. Išryškėja studentų noras, kad būtų vertinama pagal įdėtas pastangas, o ne kaip pavyko pasiekti numatytus studijų rezultatus: <...> *daugiau atsižvelgti į pastangas, darbus, o ne į galutinį rezultatą* <...> *(S7);* <...> įvertinti darbą pagal visus reikalavimus ir atsižvelgti į pačio studento pastangas <...> *(S14).* Studentai paskaitų lankymą **įvardija** kaip įdėtas pastangos studijuoti ir už tai tikisi atlygio studentų pasiekimų vertinimo procese: <...> *lankomumui skirti didesnį dėmesį (dėstytojai daugiau balų turėtų pridėtų prie egzamino), didesnę dalį dėmesio kreipti į darbą paskaitų metu* <...> *(S11);* <...> *tiems kurie lanko turi būti kitaip ... turi įvertinti* <...> *(S21).* Įvardinamas noras <...> *atkreipti dėmesį į padarytus darbus, projektus, pristatymus* <...> *(S23),* nereiškia, kad netaikomas kaupiamasis vertinimas, tačiau siejamas su šioms veikloms skiriamu laiku <...> *tikrai daug laiko atima* <...> *(S23).*

Paremtas bendru susitarimu. Tyrimu atskleista, kad studentai savo pasiekimų vertinimo nesieja su išankstiniu dalyko studijų rezultatų vertinimu ir iš anksto suplanuotais vertinimo metodais (dalyko programos peržiūrimos ir tvirtinamos). Išryškėja dvi studentų pozicijos: 1) dėstytojas kartu su studentais turi susitarti kokie bus vertinimo metodai: <...> *dėstytojas su studentais turi demokratiškai nuspręsti, kurį metodą taikyti, kuomet studentai bus vertinami. Dėstytojas turėtų atsižvelgti į daugumą* <...> *(S8);* 2) dėstytojas vertinimo metodus derina individualiai su studentu (<...> *svarbu duoti studentui laisvės, neatmesti kitokio požiūrio, kūrybingumo ... susitarti, kas jam labiausiai tinka* <...> *(S14).*

Kriterinis vertinimas. Studentai savo pasiekimų vertinimo lūkesčius sieja su kriteriniu vertinimu, tačiau suteikia skirtingas prasmes. Kriterinis vertinimas įvardinamas kaip objektyvus vertinimas padedantis išvengti konfliktų: <...> *kriterinis vertinimas – manau šis vertinimas palankus todėl, kad tokiu vertinimu gali būti išlaikyti ne konfliktiniai santykiai tarp studento ir dėstytojo (dėl nuomonių nesutapimo). Kriterijai padeda objektyviai vertinti darbus* <...> *(S22),* <...> *yra suteikiamos vienodos sąlygos* <...> *(S15);* **įvardinamas k**aip tiksliausiai parodantis kaip studentas pasiekė dalyko studijų rezultatus: <...> *aiškūs kriterijai ... vertinimas nuo 1 iki 100 balų, nes tai tiksliausiai parodytų sugebėjimus* <...> *(S4)* ir kaip sudarantis sąlygas aiškiau suvokti į ką mokantis atkreipti dėmesį, kaip aiškesnės mokymosi gairės: <...> *išankstinis vertinimų kriterijų žinojimas, kad atliekant darbą būtų galima orientuoti į ką reikia atsižvelgti labiau* <...> *(S15).*

Atitinkantis studento poreikius. Dalis studentų neturėjo jokių siūlymų, lūkesčių dėl idealaus, jų požiūriu, studentų pasekimų vertinimo proceso, yra linkę pasitikėti aukštosios mokyklos tvarka ir praktika: <...> *aukštojoje mokykloje vertinimai jau yra pakanka-*

mai geri ir ištobulinti <...> (S13) ar tiesiog išreiškė pritarimą: *<...> manau, kad jis yra geras. Bent jau kalbant apie mano aukštąją mokyklą, kurioje mokausi <...> (S10).*

2.2. Aiškiai įvardinti vertinimo metodai, kurie galėtų būti taikomi dažnai

Pirmo kurso socialinio darbo studentai įvardino vertinimo metodus, kurie galėtų būti taikomi dažnai: testas, pokalbis, debatai, atviri klausimai, literatūros apžvalga, referatas, projektas, problemų sprendimas.

Testas. Studentai norėtų, kad būtų dažnai taikomas testas, tačiau neįžvelgė didžiosios dalies testo taikymo metodinių elementų, bet norą siejo su patikimu ir tinkamumu: *<...> aukštojoje mokykloje turėtų būti vertinama testų metodais. Jie ypač tinka studentams <...> (S8).*

<...> patinka klausimai, į kuriuos gali pasirinkti atsakymą <...> (S10). Testas įvardinamas, kaip vertinimo metodas, kai gali lengviau pasiekti norimų vertinimo rezultatų: *<...> testas, nes pasirenkami atsakymai padeda lengviau suderinti turimas žinias su teisingu atsakymu, pasitelkus galimus variantus <...> (S2),* kaip sudominantis: *<...> klausimai kai pasirenki iš kelių pateiktų variantų, nes įdomu <...> (S3),* kaip padedantis atsiminti išmoktą informaciją ir skatinantis gilintis į detales *<...> kai kurie žmonės turi regimąją atmintį, todėl pasirinkimas vienas iš kelių variantų jiems labai padėtų. Taip pat žmogus besiruošdamas atsiskaitymui ruošis daugiau ir nuoširdžiau, gilinsis į detales <...> (S17)* ir padedantis įveikti stresą *<...> labiausiai tinkami, nes žmogus gaudamas klausimus, į kuriuos atsakoma pasirenkant vieną iš kelių pateiktų variantų suvaldo stresą, gerai apsvarsto ir apgalvoja <...> (S20).*

Pokalbis. Pokalbiui, kaip vertinimo metodui, studentai suteikia įvairias prasmes. Tai kaip galimybė atsiskleisti: *<...> labai svarbu yra pokalbiai, nes tuo metu gali atsiskleisti visi gebėjimai ir žinios <...> (S6); <...> per pokalbį žmogus gali parodyti savo turimas žinias ir lengvai išreikšti jas žodžiu <...> (S20)* ar galimybė išreikšti savo nuomonę *<...> pokalbis, kadangi visais atvejais galima atsakinėti savais žodžiais, išreikšti ne tik faktus, bet ir savo nuomonę <...> (S22).* Nors metodinėje literatūroje, ypač nagrinėjančioje mokyklinę didaktiką, minima, kad pokalbio metu gali būti sunkiau jautriems asmenims, tačiau šiame tyrime jis įvardijamas kaip mažinantis stresą *<...> manau būtų lengviau, nes per egzaminą ar koliokvumą dauguma studentų patiria stresą, baimę. Todėl pokalbis su dėstytoju padėtų atsipalaiduoti, studentas lengviau pasakytų tai ką nori pasakyti <...> (S23),* galima daryti prielaidą, kad dėstytojams pavyksta sukurti palankią ugdymui aplinką. **Įvardinama motyvuojanti studijuoti pokalbio paskirtis nėra netikėta, dėl studentų aiškiai įvardinto porei**kio būti motyvuojamiems studentų pasiekimų vertinimo procese: *<...> pokalbis .. turi atsirasti ryšys, kad studentas pats norėtų mokytis, kad ... būtų skatinami <...> (S11).* Tačiau, galimai turėta pokalbio nepakankamai metodiško taikymo praktika, atskleidžia studento pastebėtą elementą, kai dėstytojui akivaizdžiai pritariant ar nepritariant galima numanyti teisingas pokalbio kryptis: *<...> pokalbis ... jo metu įgyjama drąsos, galima stebėti kūno kalbą <...> (S9).*

Debatai. Šis metodas yra paplitęs bendrojo ugdymo mokykloje (daug mokyklų turi Debatų klubus, parengtus debatų mokytojus). Galima manyti, todėl šis metodas yra

įvardintas kaip padedantis pademonstruoti žinias: <...> *per debatus atsiskleidžia daug daugiau žmogaus žinio*s <...> *(S4)* ir suteikiantis galimybę mokytis iš kitų bei išsakyti savo nuomonę: <...> *debatai – manau tai vienas įdomiausių ir labiausiai savo poziciją bei nuomonę išreiškiantis metodas <...> (S22); <...> debatai padeda išklausyti kito žmogaus nuomonę ir išreikti savo <...> (S20).*

Atviri klausimai. Studentai įvardindami vertinimo metodus paminėjo atsakymą į atvirus klausimus. Šį metodą norėtų taikyti dėl galimybės aiškiau ir išsamiau išreikšti savo mintis: <...> *atviri klausimai, nes taip yra duodama didesnė laisvė <...> (S9);* <...> *padeda studentui geriau mąstyti išreikšti savo mintis, žinias <...> (S23).* Galima manyti, kad šis pasirinkimas <...> žmonėms kurie sunkiai reiškia savo mintis ir galbūt nenori garsiai išreikšti savo požiūrio, geriausiai tiktų atviri klausimai tam tikra (tikslia) tema <...> *(S22),* atskleidžia nepakankamai išsiugdytą drąsą garsiai reikšti savo mintis.

Literatūros apžvalga, referatas. Referatas ar kitas su literatūros šaltinių apžvalga susijęs rašto darbas atrodo patrauklus dėl poreikio ramiai, pasirinktu laiku įsigilinti: <...> *literatūros apžvalga, studentas įsigilina ... jam niekas netrukdo, išsiaiškina <...> (S19).* Referatas studentams patinka, ir norėtų dažnesnio taikymo, nes skatina gilintis į konkrečią temą: <...> *referatas, nes turi būti sudaromos sąlygos žmogui suprasti tai ko iš jo yra norima, ir gauti galimybes ... prives prie gilinimosi į dalyką <...> (S17).*

Projektas. **Įvairūs projektai studentams patinka, nes juos motyvuoja** ir padeda mokytis, skatina kūrybiškumą: <...> *projekto pristatymas, nes motyvuoja <...> (S1);* <...> *išmoktą informaciją įsisavinti padeda <...> (S6); <...> ... skatina kūrybiškumą, atitinkamą domėjimąsi pateikta tema, didina pasitikėjimą savimi <...> (S9).* Studentai atpažįsta projekto įvairiapusę naudą - sudomina: <...> *projektų pristatymas net ir pačius nedrąsiausius „išjudina" ir jie pradeda šnekėti, nebejaučia diskomforto, be to kitiems studentams įdomu klausytis ir sužinoti naujų dalykų <...> (S23).* Studentai vertina projekto pristatymą, dėl sudarytų galimybių viešai kalbėti, nes mano, kas tai svarbu tolesnei jų karjerai: <...> *projektų metu mes išmokstame įvairių oratorystės gebėjimų (kalba, išraiška, emocijos) kurie leidžia lengviau integruotis į visuomenę <...> (S6); <...> kuo žmogus komunikabilesnis, tuo jam lengviau užmegzti tinkamus ryšius <...> (S5).*

Problemų sprendimas. Vertinimo užduotys susijusios su problemų sprendimu studentams patrauklios dėl suvokto poreikio įsigilinti įvairias būsimas profesines problemas: <...> *pokalbis, problemų sprendimas, asmeniškai man šie pasirinkimai atrodo geriausi, nes problemų atsiranda visada, o jų sprendimas yra būtinas <...>* (*S18).* Kitas pastebėjimas aktualus tuo, kad atskleidžia norą mokytis spręsti problemas, bet baiminamasi dėl vertinimo objektyvumo ir skirtingų požiūrių: <...> *Problemų sprendimai, manau tai visai neblogas vertinimo metodas, bet kartu tai (tik mano nuomone) turėtų būti sunku įvertinti, kadangi kiekvienas į atskirą problemą, sprendimą žiūri kitaip ir gali būti, kad žmogus neteisingai supranta problemą ar jos sprendimą ir dėl to gali kilti pasipiktinimų <...> (S22).*

2.3. Vertinimo metodų sąsaja su vertinimo tikslu.

Dalis tyrime dalyvavusių pirmo kurso socialinio darbo studentų išskyrė vertinimo metodus ir jiems savitai priskyrė pasiekimų vertinimo tikslą.

Vertinimo metodai, kurie padeda demonstruoti žinias ir ***supratimą.*** Pirmą kursą baigiantys studentai nesieja vertinimo metodų su įgyjamomis kompetencijomis, dalyko studijų rezultatais. Jiems atrodo, kad aktualu vertinti tik temos supratimą ir tam priskiria metodinėje literatūroje skirtingiems vertinimo tikslams pasiekti tinkamus vertinimo metodus: *<...> testas, pokalbis, projektas labiausiai patinka, naudingiausi, parodo supratimą <...> (S21); <...> puikus temos supratimas atsispindėtų debatuose, pokalbyje, grafiniuose piešiniuose, problemų sprendime, kada argumentuotai turėtų būti pateiktos mintys ... tokiais metodais suteikiama laisva erdvė savai interpretacijai (neatitrūkstant nuo temos) <...> (S14).* Pastebėta, kad studentai akcentuoja tik žinių vertinimą ir neatpažįsta, kad jų paminėti vertinimo metodai tinka konkretiems gebėjimams vertinti, atliepia skirtingus vertinimo tikslus: *<...> projekto pristatymas, atvejų analizė, pokalbis, klausimai, į kuriuos atsakoma pasirenkant vieną iš kelių pateiktų variantų - visi šie būdai, tikrai leistų atsiskleisti turimoms studentų žinioms <...> (S13).* Tačiau metodo "esė" tikslingai įvardinta paskirtis: *<...> esė, pokalbis - galėtų pilnai atskleisti požiūrį bei žinias tam tikra tema <...> (S11).*

Vertinimo metodai, kurie parodo pastangas ir sudaro galimybes atskleisti požiūrį. Tyrimas atskleidė dalies studentų didelę motyvaciją studijuoti, nes jie norėtų ne tik būti vertinami pagal įdėtas pastangas, bet ir renkasi vertinimo metodus, kurie, jų manymu, padėtų tai parodyti: *<...> testas, klausimai raštu, projektas ... nes jie reikalauja daugiausia darbo ir pastangų <...> (S5); <...> testai, atviri klausimai, projektas ... labiausiai suteikia galimybių parodyti savo sugebėjimus ir įgūdžius. Yra konkretu ir suprantama ko laukiama <...> (S16).* Tačiau šiuose pasirinkimuose stokojama įsivertinimo ir refleksijos metodų, kurie padėtų atliepti studento poreikį - parodyti įdėtas pastangas.

Vertinimo metodai, kurie asmeniškai patinka ir nesukelia streso. Dalis vertinimo metodų studentams tiesiog patinka, nors net negali paaiškinti kodėl: *<...> testas su pasirinkimais, literatūros apžvalga, projekto pristatymas ... patinka, suprantama ... lengviau <...> (S7);* <...> testas, pokalbis, projektas - nes man tai atrodo priimtiniausia *<...> (S12).* Studentai išreiškia norą naudotis atsineštais literatūros šaltiniais, tačiau nesuvokia, kad tokio tipo užduotys yra dažniausiai taikomos, kai klausimai, užduotys sudėtingos. Studentai į naudojimąsi literatūros šaltiniais žvelgia, kaip priemonę mažinti stresą: *<...> kai per egzaminą gali naudotis bet kuo, remtis bet kokia atsinešta informacija ... taip mažiau streso <...> (S10)* arba net negali paaiškinti kodėl: *<...> juk nesineši nereikalingų dalykų <...> (S17);* <...> atvejų analizė, literatūros apžvalga, kai studentas per egzaminą gali remtis bet kokia atsinešta medžiaga *<...> (S12).*

Diskusija

Studentai savo pasiekimų vertinimą sieja su svarbiais, metodinėje literatūroje, susijusiuose teisės aktuose minimais bruožai: motyvuojantis vertinimas, formuojamasis/ugdomasis vertinimas, skatinantis saviugdą, įsivertinimo integravimas, kriterinis vertinimas (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Are, 2015; Indrašienė, Žibėnienė, 2014; Savickienė, 2011; Žibėnienė, 2014). Studentų minimam motyvuojančiam vertinimui, formuojamajam/ugdomajam vertinimui bei vertinimui skatinančiam saviugdą ir įsivertinimą, ypač aktualu refleksijos ir įsiverti-

nimo metodai, kurie sudaro sąlygas pamatyti stiprybes ir tobulintinus aspektus bei yra rekomenduojami aukštojo mokslo kokybės strategų. A. Pollard (2006), įvairiai tyrinėjęs refleksyvų mokymąsi, siūlo refleksijos metodus taikyti asmens pasiekimų vertinime, nes skatina asmenį domėtis keliamais tikslais ir jų pasiekimu, sudaromos sąlygos sistemingai stebėti ir kontroliuoti įsivertinamą veikla, o šių metodų taikymas paremtas duomenimis grindžiamo tyrimo metodais. Studentų lūkesčiai siejami su dėstytojo indėliu padėti suprasti kas jau išmokta, ko dar reikia mokytis, kaip įveikti sunkumus, galimai siejami su jų nostalgija turėtai praktikai bendrojo ugdymo mokykloje ir atliepia formuojamojo vertinimo bruožus būdingus bendrajame ugdyme (įvardinti Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų apraše, 2015). Tačiau, kaip pažymi M. G. Daniel, U. Oidui, V.P. Alexandra (2017), pastaraisiais metais ypač susidomėta ir siekiama į studentų pasiekimų vertinimo praktiką integruoti daugiau formuojamojo/ugdomojo vertinimo bruožų (Daniel, Oidui, Alexandra, 2017). A. Krikščiūnaitė ir D. Strakšienė (2014) pabrėžia formuojamojo/ugdomojo vertinimo taikymo praktikoje aktualumą, nes išgyvenamos mokymosi nesėkmės sukelia nuolatinę įtampą, frustracinę būseną, pažeidžiami ugdytinių saugumo poreikiai, devalvuojama jų motyvacija mokytis ir aktyviai veikti. Šios autorės, analizuodamos būsimųjų muzikos pedagogų požiūrį į pažangos ir pasiekimų vertinimą, esminį dėmesį skyrė pažymio, kaip turinčio metafizinį poveikį mokiniui ir sėkmingai muzikos pamokai, ir atskleidė, jog studentai pasiekimų vertinimą pažymiu įvardina, kaip esminį, padedantį įvertinti žinias, išlaikyti švietimo įstaigos statusą, skatinti konkurencingumą, valdyti situaciją. Tačiau veiksmingą mokymosi aplinką gali kurti tik pedagogas, kuris, bendradarbiaudamas spręstų apie kiekvieno asmens gebėjimus ir poreikius (Krikščiūnaitė, Strakšienė, 2014). Vienas esminių formuojamojo/ugdomojo vertinimo bruožų - konstruktyvus grįžtamasis ryšys, kurio poreikį mini pirmo kurso socialinio darbo studentai, o konstruktyviam grįžtamajam ryšiui, kaip esminiam studento pasiekimų vertinimo bruožui, pritaria vertinimo metodologai ir aukštojo mokslo politikos strategai (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Are, 2015).

Pirmo kurso socialinio darbo studentai mini aktualiją į jų pasiekimų vertinimą integruoti įsivertinimą arba kitų grupės narių vertinimą. Galima manyti, kad šis lūkestis taip pat susijęs su bendrojo ugdymo mokyklose taikoma praktika ir siekiais atskleistais Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų apraše (2015). Tačiau įsivertinimo, kitų grupės narių, koliagialaus vertinimo per reta praktika minima įvairiuose studijų kokybę analizuojančiuose dokumentuose. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Are (2015). Kaip viena aktualijų, siekiant studijų kokybės, įvardinamas į studentą orientuotų studijų akcentas ir skatinimas studentus įtraukti į jų studijų pasiekimų vertinimą, sudaryti sąlygas įsivertinimui ir tarpusavio vertinimui. Tačiau, taikant tokius vertinimo tipus būtina metodiškai formuluoti vertinimo kriterijus, kurių formulavimas, taikymas kelia sunkumų ir patiems dėstytojams, kaip pažymima I. Savickienės (2011) tyrime. Tinkamai parengus studentus objektyviam vertinimui, šį praktika gali būti sėkmingai taikoma. pvz. Ispanijos dviejuose universitetuose atlikti tyrimai atkleidė sėkmingus pasiekimų vertinimo rezultatus taikant kolegų (studentų grupės narių) vertinimą (jei studentams aiškūs vertinimo kriterijai) ir žymiai didesnį studentų pasitenkinimą ir susidomėjimą, lyginant su tradiciniu vertinimu (Daniel, Oidui, Alexandra, 2017).

Kriterinio vertinimo taikymo aktualijos įvardinamos studijų kokybę reglamentuojančiuose nacionaliniuose dokumentuose (Dėl vykdomų studijų programų vertinimo metodikos, 2010; Dėl ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodikos, 2016). Pirmo kurso studentai savo pastebėjimuose apie jų poreikius atliepiančio studentų pasiekimų vertinimo proceso bruožus mini kriterinį vertinimą ir įvardina jam būdingus objektyvumas, aiškesnis įsivaizdavimas, kas yra kokybiškas laukiamas rezultatas. Galima manyti, kad šis vertinimas ypač plačiai taikomas studento pasiekimų vertinime, nes daro vertinimą aiškesnį, mažėja konfliktų tikimybė, teikia informaciją apie pažangą, padeda išryškinti mokymosi spragas (Indrašienė, Žibėnienė, 2014).

Studentų įvardintas lūkestis kartu su dėstytoju nuspręsti kaip būtų organizuojamas studentų pasiekimų vertinimas gali būti sunkiau įgyvendinamas, dėl taikomos praktikos, kai jau prieš studijų procesą, dalyko apraše patvirtinamas formaliajam vertinimui skirtų metodų sąrašas, pateikiama studento pasiekimų vertinimo strategija. Tačiau į studentą orientuotų studijų metu rekomenduojama lanksčiai naudoti įvairius pedagoginius metodus (*pedagogical methods*) ir gerbti studentų įvairovę bei jų poreikius (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, 2015). Kaip galimas sprendimas galėtų būti neformaliam vertinimui skirtų vertinimo metodų taikymo alternatyvos, refleksijos ir įsivertinimo metodai. O formaliojo vertinimo metu sudaryti galimybes dėstytojui taikyti po kelis alternatyvius vertinimo metodus, tinkamus numatytam vertinimo tikslui, į vertinimo strategiją įtraukti įsivertinimo, koliagialaus vertinimo dalį. Studentų noras, jog būtų atsižvelgiama į jų individualius ypatumus, situacijas, įdėtas pastangas gali būti atliepiamas neformaliojo vertinimo metu, taikant įsivertinimo, refleksijos metodus, tačiau sieti su formaliojo vertinimo procesu sudėtinga dėl atsirandančio subjektyvumo, ypač atsižvelgiant į tai, kad europiniu mastu yra susitarta dėl nuoseklaus vertinimo, sąžiningai taikomo visiems studentams (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, 2015). Tačiau tame pačiame dokumente rekomenduojama aukštosioms mokykloms studentų pasiekimų vertinimo taisyklėse įdėti lengvinančias aplinkybes (jei jos numatytos). Tai galima sieti su humanistinio ugdymo paradigmos bruožais ir pozityvaus, ugdančiojo dialogo kūrimu studentų pasiekimų vertinimo metu.

Išsakytas studentų poreikis, kartu su dėstytoju projektuoti studentų pasiekimų vertinimą, kartu rinktis vertinimo metodus, siekis, kad jų pasiekimų vertinimo metu jie būtų motyvuojami studijuoti bei įsivertinimo, kolegų vertinimo integravimas - atkleidžia aiškų lūkestį: mokymąsi vertinimui keisti į vertinimą mokymuisi. Į studentą orientuotų studijos padeda studentui tapti aktyviu studijų kokybės užtikrinimo dalyviu, skatina aukštosios mokyklos bendruomenę kartu ieškoti sprendimų. Tačiau studento nuomonės tyrimas ir analizavimas turi būti ypač atsakingas, nes studentai nepakankamai suvokia studentų pasiekimų vertinimo organizavimo logiką, kartu su puikiomis, šiuolaikines pasiekimų vertinimo aktualijas atitinkančiomis idėjomis siūlo ir tokias, kurios nedera su esminiais vertinimo principais ir neužtikrintų vertinimo objektyvumo. Studentų įvardijami, kaip norimi, vertinimo metodai bei jų pasirinkimo paaiškinimas atkleidžia ir subjektyvius jų pasirinkimo motyvus, aiškiai iliustruoja ne dermę su studento pasiekimų vertinimo metodologinėmis nuostatomis, o vertinimo metodai turi būti parenkami pagal dalyko studijų rezultatų turinį ir kitus aspektus (Žibėnienė, 2014).

Įdomu, kad pirmo kurso studentai įvardina norą dažnai taikyti testą ir tai sieja su tinkamumu, patikimu, galimybe lengviau suderinti turimas žinias su teisingu atsakymu ar net pagalba įveikti stresą. Tačiau Irano aukštųjų mokyklų tyrimas atskleidžia priešingus rezultatus, įvardinama, kad studentų savijauta, pasitenkinimas žymiai pagerėjo įdiegus formuojamąjį/ugdomąjį vertinimą, lyginant su turėta testavimo praktika (Abbas, Ahmadreza, Masoud, 2017). Skirtingas požiūrį į testą gali priklausyti nuo įvairių priežasčių, pvz. studijų ypatumų, testo sudėtingumo ir kt. Studentai, kaip norimą dažnai taikyti vertinimo metodą įvardija pokalbį, tačiau mini skirtingus pasirinkimo motyvus. Dalis studentų pokalbyje įžvelgia motyvavimą, palankią, raminančią aplinką. J. Kerevičienė ir Satkauskienė (2011), taip pat nustatė studentų poreikį, kaip vertinimo metodą taikyti asmeninį pokalbį, dėl jo metu sudaromų sąlygų geriau išsiaiškinti tobulintinas vietas, nesėkmes, daromą pažangą. Tačiau jau pirmo kurso socialinio darbo studentai taikliai įžvelgė nepakankamai metodiškai taikomo pokalbio aspektus (kai dėstytojas savo kūno kalba ar kitais ženklais) duoda žinią abejojančiam studentui, tik tam suteikia teigiamą reikšmę, tai įvardina, kaip jiems patinkanti dalyką, sudarantį galimybę atsirinkti teisingą teikiamą informaciją. The Future of Jobs. Employment, Skills and Workforce Strategy for the Fourth Industrial Revolution (2016), yra įvardinami esminiai gebėjimai reikalingi visiems darbams - vieni svarbiausių - gebėjimas spręsti problemas, taip pat įvairiuos dokumentuose reglamentuojančiuose studijų kokybę, įvardinama būtinybės aukštosios mokyklos studentui įgyti šią kompetenciją, vadinasi ir taikyti tai atliepiančius vertinimo metodus. Tačiau studentai baiminasi, kad taikant vertinimo metodus, paremtus problemų sprendimu, nebus užtikrinamas objektyvus vertinimas. Vertinimo praktikoje ir metodikoje, ši rizika valdoma tikslingai sudarant vertinimo užduotį ir sudarant metodiškus vertinimo kriterijus. Tyrimu taip pat atskleistas studentų noras organizuoti vertinimą ar taikyti tuos vertinimo metodus, kurie parodo pastangas ir sudaro galimybes atskleisti požiūrį. Tačiau studentai neturi pakankamų žinių ir patirties kokie vertinimo metodai būtų tikslingi. Šiuos studentų lūkesčius galime sieti su I. Bartusevičienės (2010) moksliškai pagrįstu studentų pasiekimų periodiniu vertinimu, kaip studijų rezultatyvumo veiksniu.

Nacionaliniuose, europiniuose dokumentuose, metodikose aiškiai įvardinama vertinimo metodų parinkimo logika - vertinti kaip pasiekti studijų (programos, dalyko) rezultatai. Tačiau studentai kitaip renkasi vertinimo metodus - pagal asmeninį patikimą, tinkamumą, galimybę išreikšti savo nuomonę ir pan. Skirtingi studentų poreikiai renkantis vertinimo metodus, tik patvirtina aktualiją studijų procese taikyti įvairius vertinimo metodus, nes studentai labai skirtingi, nors juos vienija bendras studijų tikslas.

Išvados

Pirmo kurso socialinio darbo studentų tyrimu, apie studentų pasiekimų vertinimo lūkesčius, atkleisti šie esminiai ir metodologinėje literatūroje minimi bruožai: motyvuojantis vertinimas, formuojamasis/ugdomasis vertinimas, skatinantis saviugdą, įsivertinimo integravimas, kriterinis vertinimas. Studentų įvardintas pasiekimų vertinimas "paremtas bendru susitarimu" atskleidžia studentų norus rinktis vertinimo metodus ir atsižvelgti į jų individualius ypatumus, situacijas, įdėtas pastangas. Dalis studentų neturi jokių siūlymų jiems tinkamam studentų pasiekimų vertinimui: nurodo tinkamumą arba tiesiog nori tokio kaip bendrojo ugdymo mokykloje.

Išsakytas studentų poreikis, kartu su dėstytojų projektuoti studentų pasiekimų vertinimą, rinktis vertinimo metodus, motyvuojančio vertinimo idėjos, - suponuoja į aiškų kaitos lūkestį - vertinimą mokymuisi.

Studentai suteikia prioritetą skirtingiems vertinimo metodams, tačiau galima išskirti keletą, kuriuos labiausiai norėtų rinktis: testas, pokalbis, debatai, atviri klausimai, literatūros apžvalga, referatas, projektas, problemų sprendimas. Tačiau studentai nepakankamai suvokia vertinimo metodo prasmę ir paskirtį, linkę priskirti subjektyvias prasmes: tiesiog patinka, asmeniškai tinka, nesukelia streso, motyvuoja ar sudaro palankias galimybes išreikšti savo nuomonę, parodyti įdėtas pastangas ir sustiprinti ryšį su dėstytoju. Galima manyti, kad tyrime dalyvavusius asmenis dar veikia mokyklinė patirtis, net skirtingos paskirties vertinimo metodus įvardina tik kaip skirtus žinioms ir suvokimui įvertinti. Tyrimu patvirtinama aktualija studijų procese taikyti įvairius vertinimo metodus.

Literatūra

Abbas, B., Ahmadreza, J., Masoud, H. (2017). The Beneficial Impacts of Applying Formative Assessment on Iranian University Students' Anxiety Reduction and Listening Efficacy. *International Journal of Languages' Education and Teaching,* 5 (2), 1-11.

Bartusevičienė, I. (2010). *Studentų pasiekimų periodinis vertinimas kaip studijų rezultatyvumo veiksnys (socialinės pedagogikos pagrindinių dieninių studijų atvejis): daktaro disertacijos santrauka*. Klaipėda: Klaipėdos universitetas.

Creswell, J. W. (2009). *Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (3rd ed). Thousand Oaks (Calif.). London: SAGE Publications.

Daniel, M. G., Oidui, U., Alexandra, V. P. (2017). Students' Perception on Formative and Shared Assessment: Connecting Two Universities through the Blogosphere. *Journal of New Approaches in Educational Research,* 6 (1), 64-70.

Gemechu, A., Muhammed, K., Maeregu, B. (2017). The Implementations and Challenges of Continuous Assessment in Public Universities of Eastern Ethiopia. *International Journal of Instruction*, 10 (4), 109-128.

Indrašienė, V., Žibėnienė, G. (2014). *Pasiekimų vertinimas ir* įsivertinimas*:* vadovėlis. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.

Kerevičienė, J.; Satkauskienė, J. (2011). Vertinimo metodai antrosios pakopos studijose. *Santalka: Filologija, Edukologija.* 19 (1), 38-47.

Krikščiūnaitė, A.; Strakšienė D. (2014). Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimas: būsimų muzikos pedagogų požiūrio analizė. *Acta Paedagogica Vilnenia*. 33, 116-127.

Kukla, A. (2000). *Social Constructivism and the Philosophy of Science*. New York: Routledge.

Miller, T., Birch, M., Mauthner, M., Jessop, J. (2012). *Ethics in Qualitative Research*. London: SAGE Publications Ltd.

Navickienė, O., Krylovas, A. Studentų žinių vertinimo kokybės kriterijų modeliavimas. *Studijos šiuolaikinėje visuomenėje.* 2012, 3(1), 177-184.

Petrauskienė, A., Merfeldaitė, O. (2010).

Socialinio darbo studentų praktikos (patirties ir pasiekimų) vertinimas. *Tarptautinė mokslinė konferencija „Socialinių darbuotojų rengimas. Supervizijos* įgyvendinimo *perspektyvos ir* iššūkiai" 2010 m. gegužės 21 d. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, p. 1-17.

Pollard, A. (2006). *Refleksyvusis mokymas: veiksminga ir duomenimis paremta profesinė praktika*. Vilnius: Garnelis.

Savickienė I. (2011). Studijavimo pasiekimų įvertinimo projektavimas. *Aukštojo mokslo kokybės žurnalas*. 8, 74-93.

Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (2015). Prieiga per internetą: http://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf

Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2010 m. gruodžio 20 d. įsakymas Nr. 1-01-162 "Dėl vykdomų studijų programų vertinimo metodikos patvirtinimo". *Valstybės žinios,* 2010-12-30, 156-7954.

Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2011 m. lapkričio 28 d. įsakymas Nr. 1-01-157 "Dėl ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodikos", (suvestinė redakcija nuo 2016-09-01). *Valstybės žinios,* 2011-11-28, 147-6925.

Švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymas Nr. V-1309 «Dėl pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašo». *TAR*, 2015-12-21, Nr. 20049.

Tamannaeifar, M. R.; Gandomi, Z. (2011). Correlation between achievement motivation and academic achievement in university students. *Educational Strategies,* 4 (1), 15-19.

The Future of Jobs. Employment, Skills and Workforce Strategy for the Fourth Industrial Revolution. 2016, January. http://www3.weforum.org

Žydžiūnaitė, V. Sabaliauskas, S. (2017). *Kokybiniai tyrimai, principai ir metodai*. Vilnius: Vaga.

Žibėnienė, G. (2014). *Studijų rezultatų vertinimas: teorinis ir empirinis pagrindimas.* Mokslo studija. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.

STUDENTS EXPECTATIONS OF STUDENT'S ACHIEVEMENT ASSESSMENT: SOCIAL WORK STUDENTS' ATTITUDE

Assoc. Prof. Dr. Gintautė Žibėnienė
Mykolas Romeris University, Lithuania

Summary

Assessment of student achievement is one of the indication of the study quality. Each time attention is paid to the student's achievements assessment issues in Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (2015) which is a systematically-published European edition relevant to higher education institutions.

Also it is reminiscent of the meaning of student oriented studies. The article raises the problem, that it is not clear, what assessment of student›s achievements first-year students would like. Also what assessment methods are relevant and why. The analysis of published literature suggests that this aspect has been less studied in Lithuania. The main aim of the article is to present first-year social work students expectations of the aspect of personal studying achievement assessment. A qualitative research, based on the methodological provisions of social constructivism and theoretical assumptions of social constructivism is presented in the article. Research data collection and analysis methods: document analysis and analysis of scientific literature, open questions, content analysis. The research was conducted on 2013-2015. May. The research involved 23 first-year social work students of bachelor›s degree studies. Was figured out expectations of assessment of studying achievements of students by first-year social work students, which we can connect with essential characteristic of personal achievement assessment which is mentioned in methodological literature: motivational assessment, formative/educational assessment, self-promotion, self-assessment integration, criterion assessment.

First-year social work students (of bachelor›s degree studies) prefer different assessment methods, but they can highlight some of the most likely to choose (test, conversation, debate, open questions, review of literature, essay, project, problem solving). However, first-year students are not sufficiently aware of the meaning and purpose of the assessment method. They tend to attribute subjective meanings: just like, personally appropriate, do not cause stress, motivate or give them a good opportunity to express their opinions, show their efforts and strengthen by building their relationship with the teacher.

Keywords: *student achievement assessment, assessment methods, first-year social work students of bachelor›s degree studies/student.*

Gintautė Žibėnienė, socialinių mokslų (edukologija) daktarė, Mykolo Romerio universiteto Edukologijos ir socialinio darbo instituto docentė. Mokslinių tyrimų kryptys: mokymo/studijų kokybės užtikrinimas, studijų programos kokybės vertinimas, vertinimo metodologija, kompetencijų ir asmens pasiekimų vertinimas, verslumo ugdymas, socialinės rizikos šeimos.

Gintautė Žibėnienė, Doctor of Social Sciences (Education), Mykolas Romeris University, Institute of Educational Sciences and Social Work, Associated Professor. Research areas: study quality assurance, study programme quality assessment, assessment gnoseology, assessment methodology, assessment of competence and achievement, entrepreneurship, social risk family.